

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НЕСТАЧІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ НА РИНКУ ПРАЦІ: КАНАДСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Ігор Ілько,

студент факультету соціальних і гуманітарних наук Університету Саскачевану, Канада

Катерина Ілько,

студентка факультету романо-германської філології Ужгородського національного університету

Україна переживає період швидкого економічного розвитку і в останні роки зіткнулася з проблемою нестачі кваліфікованих кадрів у промисловості. Ця проблема не є унікальною тільки для України, подібні проблеми виникали і в інших індустріальних державах, зокрема Канаді. Метою даної статті є розглянути шляхи, якими канадський уряд вирішує проблему нестачі кваліфікованої робочої сили.

Боротьба за кваліфікованих робітників

Канадський ринок праці наразі знаходиться в стадії фундаментальних змін, що характеризується збільшенням попиту на фахівців з різних спеціальностей та зменшенням кваліфікованої місцевої робочої сили. Багато в чому ця тенденція схожа як в Канаді, так і в Україні.

Вже 12-й рік Канада, особливо її західна частина, спостерігає безпрецедентний економічний розвиток. Хоча економічні прогнози й свідчать про те, що темпи економічного розвитку скоротяться до 2.6% в період між 2011 та 2020, за прогнозами спеціалістів вже в 2011 році канадської робочої сили буде недостатньо, щоб заповнити всі новостворені робочі місця. Найближчі 10 років економічний розвиток буде становити близько 2.1%, що є досить високим показником, враховуючи відносно слабкий приріст населення.

Враховуючи це, утримання існуючих та залучення нових робітників, зокрема тих, хто вже має професійну підготовку та стаж роботи в інших країнах є першочерговим завданням канадського уряду, необхідним для забезпечення довгострокового економічного розвитку та процвітання країни. Через зменшення пропозиції робочих рук на ринку праці, викликаним старінням населення, особлива увага приділяється можливості працівників розвинути свій повний потенціал на робочому місці, що повинно підвищити ефективність праці та продуктивність робітників. Для того, щоб залишатись конкурентоспроможною на світовому ринку - Канаді потрібно залучати все більше і більше робітників, в тому числі й з інших країн.

Вже в 2011 році канадської робочої сили не буде вистачати, щоб заповнити всі робочі місця. Іншими словами, народжених в Канаді робітників,

які мають необхідні навички, буде недостатньо для того, щоб забезпечити ринок праці, роботодавці повинні будуть покладатись на імігрантів, як на джерело кваліфікованої робочої сили.

За даними спеціалістів, приріст робочої скоротиться до нижче, ніж 1% в період між 2006 та 2009 роками, а вже до 2015 року він буде становити менше ніж 0.5%. В той самий час, кількість робочих місць в багатьох галузях економіки найближчим часом буде зростати значно швидшими темпами. Цей розрив в прирості робочої сили та кількістю новостворених робочих місць зменшить темпи щорічного зростання реального ВВП від 3% до 2%, що буде коштувати канадській економіці мільярди доларів через невироблену продукцію. ВВП Канади в 2016 році не дорахується близько 15% свого потенціалу через нестачу кваліфікованої робочої сили.

Таке збільшення попиту на кваліфіковану робочу силу в Канаді є лише частиною світової тенденції. Ще в 1980х попит на кваліфікованих робітників значно зріс, як зросла й різниця в оплаті праці між кваліфікованими та некваліфікованими робітниками в більшості індустріальних держав. Ця зміна в попиті на кваліфікованих робітників виникла, перш за все, через більш активне використання нових технологій в індустріальних країнах, які наразі борються за кваліфіковані кадри, створюючи більш комфортні умови для праці.

Яким чином це робиться в Канаді?

Однією з програм, розроблених канадським урядом для приваблення іноземних робітників до Канади, є програма Визнання Закордонної Освіти (ВЗО) - The Foreign Credential Recognition Program. Через ВЗО федеральний уряд співпрацює з провінційними та територіальними урядами, галузевими радами, акредитаційними органами, які також мають певну юрисдикцію в певних аспектах ВЗО.

ВЗО - це процес, через який освіта, робочі навички та досвід, отриманий в інших країнах, порівнюються на предмет співвідношення з вимогами до канадських робітників. Зважаючи на те, що освіта та навчання знаходяться під юрисдикцією провінцій, Канада розробила ефективну політику співробітництва між провінційними та федераль-

ним урядом і використовує для цього національний класифікатор професій (НКП), де зафіксовано єдині загальнодержавні вимоги для кожної з професій. Уряд Канади має також ряд інших проектів, основною метою яких є вдосконалення системи визнання освіти та досвіду, отриманих в інших країнах, для прискорення та збільшення притоку робітників з інших країн до Канади, серед яких значаться «Пілотний проект з інтеграції імігрантів» (Canadian Immigration Integration Pilot Project), «Компетенції, освітні кредити і кар'єра в Канаді» (Credentials and Careers in Canada Project) та інші. Всі ці проекти, створені допомогти імігрантам з інших країн знайти кваліфіковану роботу в Канаді та отримувати заробітню платню не меншу від тієї, що дістають робітники навчені в Канаді.

Є також цілий ряд інших програм, які здійснюються канадськими коледжами спільно з урядом Канади. Серед них наступні:

- Асоціація Місцевих Коледжів Канади - *Проект Інтеграції Імігрантів в Канаді* - допомагає новоприбулим імігрантам заповнити всю необхідну документація для підтвердження освітніх кредитів (кваліфікації) в Канаді.
- Технологічний Інститут Британської Колумбії - *Компетенції, освітні кредити і кар'єра в Канаді* - надає підтримку імігрантам, коли вони ще знаходяться в країні походження, щоб впевнитись в тому, що вони зможуть підтвердити свою кваліфікацію в Канаді, а також для допомоги у інтеграції в канадський ринок праці по приїзді до Канади.
- Саскачеванський Інститут Прикладних Наук і Технологій - *Програма визнання закордонних освітніх кваліфікацій для підтримки ринку праці Саскачеваню*. Основна мета проекту - визначити

рівень кваліфікації робітника та в разі необхідності допомогти у отриманні необхідних навичок в країні походження для полегшення адаптації робітника до канадських умов праці.

Канадським урядом активно підтримується проект *«Приїзд до Канади»*, який покликаний зменшити бар'єри в доступі до інформації стосовно шляхів підтвердження кваліфікації через інтернет портал. Портал створений для майбутніх імігрантів, новоприбулих канадців, та тих, хто працює з ними, для допомоги у інтеграції в канадський ринок праці. За допомогою порталу імігранти мають змогу отримати важливу інформацію про пошук роботи, перевірити в он-лайн режимі свої шанси на підтвердження кваліфікації та знайти необхідну інформацію про можливості навчання для отримання необхідних навичок.

Досвід для України

Канадський досвід може бути дуже корисним для розроблення подібних програм в Україні. Як відомо, сьогодні велика частина випускників профтехучилищ не може знайти роботу через недостатню кваліфікацію, або її невідповідність місцевому ринку праці. На жаль, наразі в Україні система підготовки кадрів не відповідає ринку праці і не несе відповідальності за майбутнє працевлаштування випускників. Також, немає короткострокових програми, які б дозволили зацікавленим особам отримати лише короткі модульні курси підготовки з певної спеціальності, а не вивчати вдруге вже пройдену раніше програму. І, нарешті, Україні варто було б подумати про створення власної програми залучення робітників з інших країн колишнього СРСР та інших країн світу.